

Govor članice Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope Azre Hadžiahmetović na redovnom zasjedanju PS Vijeća Evrope u okviru teme "Funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini"

Strazbur, 26. januar 2010.

"Dozvolite mi da na početku pozdravim današnju raspravu o BiH i izrazim nadu da će podstći mnoge na razmišljanje o rješavanju problema vezanih za moju zemlju. Ovaj odličan izvještaj, nažalost ne korespondira i odličnom tanju u BiH. Ali, kao što znamo, za ružnu sliku u ogledalu, ne treba kriviti ogledlo. Zbog toga čestitam izvjestiocima – gosp. M. Cavusoglu i gosp. K. Sasiju na dobro oslikanim problemima, objektivnoj analizi i selekciji prioriteta potrebne akcije.

Da je ustavna materija od posebne važnosti za BiH, govori i ocjen svakog problematičnog područja analize u ovom izvještaju koja govori da je BiH malo napredovala i da odsustvo ustavnih reformi negativno utiče na funkcionisanje demokatskih institucija i provođenje reformi u drugim oblastima. Na takve konstatacije možemo naići i u ocjenama stanja u Briselu, Washingtonu i dr. I mi u BiH svjesni smo ovog problema. Odatle i logično pitanje: Zašto?

Zašto se i nakon petnaest godina od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma i ogromnog angažmana međunarodne zajednice izriču ovakve ocjene? Kakot o da više puta inicirane rasprave o ustavnim promjenama nisu dale rezultate? Zašto su u raspravama ove vrste unutar BiH najspornija pitanja vezana za područja o kojima su se ranije očitovali i ova Skupština, Venecijanska komisija, Sud za ljudska prava, Evropska unija, Vijeće za implementaciju mira, Američki kongres i dr?

Kako to da svako jačanje argumenata u prilog neophodnih promjena istovremeno jača političke tenzije i antidejtonski retoriku, otvarajući vrata za političanske manevre entiteta u kome su blokada, opstrukcija, podrivanje ustavnog poretka i sl. postali sastavni dio nađeg života?

Kao što znate, uz snažan angažman međunarodne zajednice, posebno SAD, 1995. potpisaan je Dejtonski mirovni sporazum koji sarži nekoliko aneksa iste specifične

težine – npr. Aneks IV koji se odnosi na Ustav, Aneks VII – reguliše povratak izbjeglica i raseljenih, Aneks X – odnosi se na ulogu međunarodne zajednice, posebno OHR.

Danas, 15 godina poslije, nosimo se sa problemima neimplementacije Aneksa VII. Kako naglašava i ovaj izvještaj, 120 000 raseljenih osoba u BiH čeka na povratak. Uz to, imamo i entitetski veto na Strategiju za povratak i potpuno odsustvo zajedničkog interesa da se ovaj problem riješi, odakle i problemi vezani za popis stanovništva, kako i izvještaj navodi .

Da se rasprava o ustavnim promjenama mora smjestiti u globalni kontekst ispunjavanja ciljeva Dejtonskog mirovnog sporazuma, govori i situacija koju imamo kao rezultat implementacije ovog Aneksa. Podsjećam, dejtonska ustavna struktura predviđa da se BiH sastoji od dva multietnička entiteta. Nažalost, opstrukcije povratka izbjeglica stvorile su gotovo monoetničku sliku entiteta RS, što je otvorilo niz drugih problema. Tako je način donošenja odluka pretvorio entitetsko glasanje u etničko, povećavajući nejednakosti u BiH. Etnički monopol u RS pojačan i političkim monopolom jedne stranke, rezultiralo je monopolskim ponašanjem u BiH. Funkcionisanje državnih institucija, reforme, evropski put , uloga međunarodne zajednice, kao npr. stranih sudija i tužilaca, OHR, dozirane su voljom RS.

U ovakvoj situaciji apeli lokalnim političarima da sami promijene ustavnu strukturu izgledaju kao pozivi na status quo. Ovo tim više što se i svako jačanje državnih institucija, od strane RS tumači unitarizmom, centralizacijom i slično.

Pažljivi analitičar ovog izvještaja pronaći će mnoge argumente u prilog ovakvim konstatacijama.

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da na kraju posebno podvučem potrebu novog pristupa i novih ustavnih rješenja, na koje poziva i ovaj izvještaj. Ambijent u kojem živimo dio je međunarodnog angažmana na mirovnom sporazumu. Stoga je iluzija očekivati da mi sami možemo izaći iz ovih problema. Potreban je ozbiljan i hitan angažman međunarodnih institucija, partnera i prijateljskih zemalja. Mi u BiH ne očekujemo ništa više od normalnog životnog ambijenta i ništa manje od uobičajenih standarda na koje se i vi pozivate". (kraj)